

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

بررسی ابعاد انسانی در نظام اقتصادی اسلام

نویسنده: حامد مومنی

استاد راهنما: قربانعلی دری نجف آبادی

استاد مشاور: غلامرضا مصباحی، اسدالله فرزین وش

توصیفگر: خرداد ۱۳۷۵ ، ۱۰۲ ص. شماره بازیابی ۱۴۲ الف.

واژگان کلیدی: اقتصاد اسلامی / انسان / ارزشهای اجتماعی

چکیده:

هدف از تحقیق حاضر ، بررسی ابعاد انسانی در نظام اقتصادی اسلام است. بر اساس فرضیه تحقیق نظام اقتصادی اسلام بطور گسترده و عمیق برخوردار از ابعاد انسانی می باشد. تحقیق حاضر که به روش کتابخانه ای انجام یافته مشتمل بر سه فصل است . فصل اول به بررسی مفهوم ابعاد انسانی و جایگاه این ابعاد در نظام اقتصادی می پردازد و نقش انسان را در توسعه اقتصادی مورد توجه و بررسی قرار می دهد. در فصل دوم ابعاد انسانی از دیدگاه اقتصاد اسلامی مورد بحث واقع می شود. در این فصل ابتدا در قسمتی مستقل مباحثی در راستای شناخت اقتصاد اسلامی ارائه میگردد و سپس جایگاه انسان در اقتصاد اسلامی مورد بحث قرار می گیرد و نهایتا فصل سوم به ارائه نمونه های ابعاد انسانی در نظام اقتصادی اسلام می پردازد و در این راستا دو نمود عمده را مورد بررسی قرار میدهد .

ابتدا امتیازات عنصر انسانی در نظام اقتصادی اسلام را به عنوان نمودی از بعد حفاظت از مقام و ارزش والای انسان در اقتصاد اسلامی مورد بحث قرار میدهد. سپس حمایت‌های نظام اقتصادی اسلام در جهت تأمین نیازهای مادی انسانها را به عنوان نمودی از بعد خدمت به انسان در راستای رفاه او در زندگی مادی بررسی می‌کند.

براساس نتایج تحقیق، ویژگی بسیار مهم اقتصاد اسلامی که آنرا از سایر مکاتب اقتصادی جدا میکند عبارتست از توجه، اهمیت و ارزشی که در این مکتب اقتصادی برای انسان در نظر گرفته می‌شود و می‌توان از آن به "ویژگی انسانی" تعبیر نمود. بر اساس این ویژگی، اقتصاد اسلامی ملاحظات گسترده‌ای را جهت حفظ ارزش انسان در نظام اقتصادی و همچنین خدمت به او برای تأمین نیازمندیهای مادی خویش در نظر می‌گیرد و بدین ترتیب میتوان گفت که نظام اقتصادی اسلام دارای دو بعد عمده انسانی است که در چارچوب آنها حرکت نظام اقتصادی به گونه‌ای شکل می‌گیرد که اولاً هیچ‌گونه لطمه و خسارتی به مقام والای انسان وارد نیامده و ثانیاً تضمین کافی جهت تأمین نیازهای مادی او صورت پذیرد. الگوی نظام اقتصادی اسلام، الگویی است که در آن مقررات خاصی جهت حفظ ارزش و مقام انسان در عرصه فعالیت خود در زمینه‌های اقتصادی تعیین گردیده است. از طرف دیگر نظام اقتصادی اسلام دارای یکسری برنامه‌های حمایتی است که خود تضمینی بر تأمین نیازهای مادی هر انسانی می‌باشد. به هر حال الگوی نظام اقتصادی با ابعاد انسانی که بوسیله اقتصاد اسلامی ارائه می‌گردد، تنها اضافه کردن الگویی به الگوهای دیگر نیست، بلکه زمینه‌ای کامل نوین و مسیری متحول در تجدید رهیافت معمول به عملکرد نظام اقتصادی است.